

INDISKA BERÄTTELSE DEL 10

KARMAN

Reportageprogram av Tove Jonstoj

Medverkande:

Lasxha Yoganathan

Uppläsningar ur Upanishaderna och Bhagavad-Ghita av

Cecilia Frode och Magnus Krepper

LAXSHA

Jag heter Laxsha. Jag är sexton, ska fylla sjutton i år. Jag är född i Sverige och mina föräldrar är från Sri Lanka.

TOVE (prata)

Laxsha Yoganathan är hindu. För henne är det något som påverkar allt i livet.

LAXSHA

Ja det betyder ju väldigt mycket. Jag är född som en hindu. Jag anser att jag är hindu.

TOVE

Så det sitter ihop med din person?

LAXSHA

Ja precis, det gör det.

TOVE

Så det är inte två olika saker, ditt liv och hinduismen, utan det är en?

LAXSHA

Det är en och samma.

TOVE

Vad betyder familjen för dig?

LAXSHA

Ja den betyder ju allt. Min familj har alltid varit där. Genom Gud har jag mina föräldrar. Jag kan alltid be Gud vad jag vill, men jag får alltid råd genom gud från mina föräldrar. Gudar finns alltid runtom mig, för mitt bästa.

TOVE

Har du haft hjälp av din tro?

LAXSHA

När man får lite sämre resultat på ett prov eller så blir man lite sur på gud, men nåt dåligt leder alltid till nåt bra. Så får man ta det.

TOVE

Tänker du så? Om det händer nåt dålig så leder det till nåt bra?

LAXSHA

Ja.

TOVE (prata)

Hur man tänker och hur man lever är viktigt för hinduer. Det påverkar ens liv. Alla handlingar har betydelse. De blir ens karma. Karman lagras i ens personliga själ, jivan. Hinduer tänker att allting som lever har en själ. De tänker också att hela världen har en stor själ, världssjälen, som också kallas brahman. Egentligen, menar de, är vår egen själ och världens

själ samma sak, fast det är svårt att inse det. Det ord de använder för vår själ som en del av världsjälen är atman.

LAXSHA

Atman är ju sin egen själ. Varenda liten varelse har ju en atma. Det beror inte storleken. Varenda varelse har atma.

TOVE

Alla djur också?

LAXSHA

Alla kryp, alla djur, alla fåglar. Det sitter ihop med Karma. Ju bättre karma man har, desto bättre atma har man. Sitt nästa liv blir mycket bättre.

TOVE /prata/

Ordet karma betyder ungefär "handling". Det är lite som ett kvitto på vad man har tänkt och gjort i sitt liv. Hinduerna menar att vi varken är goda eller onda från början, utan att vi *blir* goda eller onda beroende på hur vi handlar. Sådär står det i en av de äldsta indiska heliga texterna om karma:

MAGNUS KREPPER /läser ur en upanishad/

Så som man handlar och lever, sådan blir man: den som gör gott blir god, den som gör ont blir ond; man blir from av fromma handlingar, ond av onda. Därför sägs en människa utgöras av sina önskningar: som hennes önskan

är, sådan blir hennes vilja; som hennes vilja är, så handlar hon; som hon handlar, sådan blir hon.

[ur Bṛhadāraṇyaka-upaniṣaden 4.4]

TOVE (prata)

Som hindu ska man försöka att tänka och handla gott. Man ska tänka på alla människor och djur, och ta hänsyn. Alla våra handlingar bidrar till vår karma, menar de, och det påverkar hur det går för ens själ i framtiden.

LAXSHA

Jag tänker ju på det bästa för min familj, för mig och för alla andra. För mitt nästa liv kommer det verkligen att påverka. Jag har ett jättebra liv nu. Det kanske fortsätter i mitt nästa liv om jag nu föds som en ko eller gris, det vet inte jag.

TOVE

Man kan återfödas både som människa och djur?

LAXSHA

Ja. Det ligger inte i mitt öde. Men just nu försöker jag tänka det bästa för alla och mig själv.

TOVE

Tycker du att det kan vara svårt ibland att leva efter de här principerna, att man ska göra goda handlingar och att ens handlingar räknas?

LAXSHA

Nej det är det väl inte. Det är väl en självklarhet att man ska leva gott för alla.

TOVE

Men kan du tycka ibland att folk borde tänka lite mer på vad de gör?

LAXSHA

Ja, om vi läser nyheterna. Man borde tänka på alla. Alla tänker inte på alla, då skulle inte se ut som det gör idag. Men det bästa är ju att tänka för alla, även om det är svårt.

TOVE (prata)

En av hinduismens grundtankar är att vi genomgår många olika livsformer. Och i varje liv har vi möjligheten att förbättra vår karma, tänker de. När vi dör går själen vidare till en ny kropp. Och till slut, menar hinduerna, kan vi bli så kloka att vi inser att vi är en del av världsjälen. Sådär beskrivs det i de hinduiska så kallade Upanishaderna:

CECILIA FRODE/läser ur Brihadaranyaka-upanishaden/
När han låter alla önskningar fara som ryms i hans
hjärta,
då blir den dödlige odödlig; här vinner han brahman.
s. 83f i Upanishaderna

TOVE (prata)

Då när man vinner brahman har man fått kunskap om den stora eviga själen. Så här här beskrivs det eviga i skriften Bhagavad-Gita:

CECILIA FRODE /läser ur Bhagavad-Gita/

Vapen kan inte såra det, eld inte bränna det, vatten inte väta det, vind inte uttorka det. Osårbart, obrännbart, ovätbart, outtorkbart är det - evigt, alltgenomträngande, fast, orörligt, urtida. Oformat kallas det, oföreställbart och oföränderligt. När du därför förstår det så, har du inget skäl att sörja.
[ur Bhagavadgītā 2.13-25]

TOVE

Kan du önska dig vad du vill återfödas som?

LAXSHA

Jag trivs med mitt liv nu. Så jag önskar att jag föds som mig själv. Jag önskar verkligen det.

TOVE

Men när du återföds, då följer din själ med? Så nånting av dig ...

LAXSHA

... kommer att fortsätta? Ja. Det tror jag säkert, nånting kommer fortsätta.

TOVE

Och den själ som är inne i din kropp nu har funnits tidigare också?

LAXSHA

Ja enligt hinduismen så har de det. Jag kanske har levt som en som en ko innan och blivit som en människa just nu.

TOVE

Vad tänker du om det? Om själavandring, eller reinkarnation, vad tänker du om det här?

LAXSHA

Intressant. Det är lite svårt att tro ibland. För jag minns ju ingenting av vad som hänt tidigare i mitt liv. Men det är intressant.

TOVE (prata)

Atman, som både kallas själen och självet, är det eviga som vi har inom oss, tänker hinduer. Det är det som lever vidare. När vår kropp dör byter självet kropp, det är det som kallas reinkarnation.

CECILIA FRODE /läser ur en upanishad/

Liksom en människa lägger av sig sina gamla kläder och tar sig andra, nya.

/---/

Aldrig föds det och aldrig dör det: aldrig skapades det, aldrig skall det heller skapas. Ofött, evigt, beständigt, uråldrigt dör det inte då kroppen dödas.

TOVE (prata)

Men hur går det till då, just när man dör?

I en upanishad beskrivs det som att självet går ut ur kroppen med hjälp av ett ljus. Och under ett kort ögonblick svävar självet utan sin okunniga del, kroppen.

CECILIA FRODE /läser ur en upanishad/

Där i hjärtat börjar en punkt lysa, och längs det ljuset träder självet ut, genom ögat eller hjässan eller någon annan del av kroppen. Då det träder ut, följer anden efter det, och då anden träder ut, följer alla sinnen efter den. Han blir medveten och följer efter medvetandet. Hans kunskap och handlingar håller fast vid honom, och likaså hans minne.

Liksom en larv som nått slutet på ett grässtrå griper tag i ett nytt och drar det till sig, så lägger självet ned denna kropp, kastar av sig sin okunnighet, griper tag i en ny och drar den till sig.

[Ur Brihadaranyaka-upanishaden (s. 83f i Upanishaderna)]

TOVE

Har du föreställt dig nån gång hur det går till när man dör, vad som händer då?

LAXSHA

När jag läste om det i 7:an-8:an... Så när en individ dör och en annan föds, så fångar den nyfödda upp min själ. Så fortsätter det. Och den lever min själ.

TOVE

Var är du född?

LAXSHA

Jag är född i Långsele... i Lappland.

TOVE

På ett sjukhus?

LAXSHA

I sjukhus.

TOVE

Så då kom det till det sjukhuset ... en själ?

LAXSHA

Ja ... som jag inte vet vem som har haft den, men det leder till ... bra för mig!

TOVE

Så man är sina föräldrars barn, men man är också en kropp med en själ i?

LAXSHA

Ja, så kan man ta det.

TOVE (prata)

Målet för en hindu är att sluta handla med längtan, eller motsatsen: ovilja, som drivkraft. Det är viljan, drivkraften bakom handlingen som räknas, snarare än handlingen själv. Det gäller att uppnå ett jämnmod, och att inte styras av begär, eller av viljan att skaffa sig någonting, och inte heller av oviljan att bli av med någonting. Allt sådant ska man lägga ifrån sig.

MAGNUS KREPPER /läser ur Bahavad-Gita/

Då han lägger från sig alla begär som ryms i hjärtat, själv tillfreds i sig själv, då kallas hans insikt stadig. Den vars tanke inte upprörs av lidanden, vars längtan efter njutningar har lämnat honom, den som är fri från åtrå, fruktan och vrede - han kallas vis, och hans tanke stadig.

TOVE (prata)

Hur kan man då träna sig att bli sådär klok och att ta livet med ett sånt jämnmod? En av de viktigaste vägarna för hinduer är meditation och yoga. Genom att träna yoga, menar de, kan man bli bättre på att samla sina tankar.

MAGNUS KREPPER /läser ur Bahavad-Gita/

Med själv och tankar kuvade, utan begär eller ägande,
skall en yogi öva sig ensam och i avskildhet efter att
på en ren ort ha rätt sig en fast sittplats, varken för
hög eller för låg, täckt med tyg, skinn eller gräs. På
denna plats skall han sitta ned och samla tanken till
en enda punkt, tygla tanken och sinnena och öva yoga.

/---/

När hans tankar är inuti honom själv och när han inte
längre längtar efter något, då kallas han förankrad.

Liksom en låga på en vindlös plats inte fladdrar:

/---/ Här stillas tanken.

[ur Bhagavadgītā 6.10-15, 18-23]